

D ů v o d y:

Souhlasná usnesení nižších soudů, jimiž byla zamítnuta opověď udělení prokury Václavu V-ovi, k zápisu do obchodního rejstříku, odporují zřejmě zákonu. Není závady, že § 6 společenské smlouvy výslovně nepředvídá zastupování a znamenání firmy prokuristou, neboť § 9 smlouvy vyhražuje valné hromadě mimo jiné také usnášeti se o všech věcech uvedených v § 35 zák. čís. 58/1906, tedy také rozhodnutí, zda má býti udělena prokura (§ 35 čís. 4 téhož zákona). Že zřízení samostatné prokury nebrání ani to, že jednatelé podle společenské smlouvy zastupují a znamenají firmu kolektivně, bylo již vyloženo v rozh. čís. 8842 sb. n. s. a nemá nejvyšší soud důvodu, by se od názoru tam vysloveného odchýlil. Předpis § 18 (3) odst. zák. čís. 58/1926 v souzeném případě nedopadá. Dodati jest ještě, že z opovědi jest patrno, že jde o zřízení prokury samostatné, neboť o kolektivní prokúře s právem znamenání a jediním jednatelem — což musilo by býti výslovně vyčleno — se opověď nezmiňuje. Dovolací stížnost jest v § 16 čís. pat. z 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. odůvodněna a bylo rozhodnuto, jak se stalo.

Čís. 9626.

Není tu totožnosti stran, jež by zakládala zahájenou rozepři, je-li ve druhém sporu žalován singulární nástupce toho, kdo byl žalován v prvním sporu.

(Rozh. ze dne 7. února 1930, R I 68/30.)

Proti žalobě o vrácení dílu parcely namítl žalovaný rozepři zahájenou. Soud první stolice námitce vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku zahájené rozepře. Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Důvodnost námitky rozepře již zahájené předpokládá a) totožnost stran, třebaže v různých rolích, b) totožnost sporu, t. j. totožnost žalobního nároku i jeho právního důvodu, totiž onoho právního poměru, o nějž žalobce svůj nárok opřel a jenž vychází na jevo z t. zv. skutkového podkladu žaloby. Předpoklad pod b) jest v souzeném případě splněn a jsou v tom i strany zajedno, neboť žalobkyně v rekursu tento názor prvního soudu ani nenapadala. Pokud se zdá vycházeti z odůvodnění rekursního soudu, že jest jiného názoru, protože uvádí, že se žalobní návrh v novém sporu liší od žalobního návrhu v dřívějším sporu (zde »plot odstraniti«, tam »plot zpět pošinouti«; zde ještě dodatek »zdržeti se dalšího užívání«), jde o rozdíly bezvýznamné, neboť v obou sporech se žádá vrácení určitého dílce pozemkových parcel č. kat. 293 a 294 a jde tedy v obou sporech o žalobu vlastnickou v příčině téhož předmětu

(§§ 366 a 372 obč. zák.). Žaloba vlastnická čelí proti tomu, kdo má věc ve své moci (§ 369 obč. zák.). Rozpor mezi stranami i nižšími soudy jest v otázce, zda jest splněn také předpoklad pod a), totožnost stran. Pokud dovolací stěžovatel praví, že totožnosti stran není třeba, jest na omylu. Jak bylo prvním soudem zjištěno, a ostatně jest nesporno, vystupovali i v prvním i v druhém sporu vlastníci nemovitostí čís. kat. 293 a 294 čís. vl. 175 jako žalobci, proti vlastníkům nemovitosti čís. kat. 303 čís. vl. 87 jako žalovaným. Jen osoby vlastníků jsou v obou sporech různé. V prvním sporu byli žalobci rodiče nynější žalobkyně a žalovanou manželka nynějšího žalovaného, v druhém sporu jest to dcera jako dědička původních žalobců, které byla pozůstalost odevzdána, a manžel původní žalované, na nějž byla nemovitost převedena notářským spisem. Z toho vyplývá, že žalobkyně jest universální právní nástupkyně původních žalobců a žalovaný jest singulárním právním nástupcem původní žalované. Tento rozdíl jest pro rozhodnutí sporné otázky podstatný, jak bude ještě vyloženo. Účelem předpisů o zahájení sporu (§§ 232, 233, 240, 261 c. ř. s.) jest, by nebylo v témže sporu mezi týmiž stranami dvakrát — po případě různě — rozhodováno. Nutno tedy vždy zkoumati, zda by rozsudek v dřívějším sporu nutně učinil zbytečným rozhodnutí druhého sporu. To by v souzeném případě nedopadalo a proto není žaloba podaná roku 1925 — o níž spor zůstal v klidu — překážkou pro zahájení sporu z roku 1929. Pokud jde o žalující stranu, působil by ovšem rozsudek z prvního sporu i pro ni i proti ní, protože jest universální právní nástupkyně dřívějších žalobců (§§ 547 a 797 obč. zák.). Jinak jest tomu ve příčině žalovaného, který jest jen singulárním právním nástupcem dřívější žalované. Tu není všeobecného předpisu, že by rozsudek vydaný proti právnímu předchůdci, měl účinnost také proti jeho nástupci, ať již byl příznivý nebo nepříznivý. Takovým předpisem není § 234 c. ř. s., podle něhož zcizení věci nemá vlivu na rozepří a nabyvatel není oprávněn vstoupiti bez odpůrcova svolení do rozepří jako hlavní strana. Toto ustanovení má jen procesuální, nikoli však hmotněprávní význam a znamená jen, že spor jde mezi původními stranami dále. Bude-li odsouzen žalovaný zcizitel, může jen on, nikoli jeho singulární právní nástupce býti donucen k tomu, by vítěznému žalobci plnil. Proti takovému právnímu nástupci mohla by býti vedena exekuce jen za předpokladů § 9 ex. ř., že by totiž bylo veřejnými, nebo veřejně ověřenými listinami prokázáno, že závazek přešel na právního nástupce. Proto také praví t. zv. odpovědi na otázky (min. nař. čís. 44/1897 Věst.) k § 234 c. ř. s., že právní moc a vykonatelnost rozsudku působí pro nabyvatele a proti nabyvateli věci za sporu zcizené, jestliže nevstoupil do zahájeného sporu, pokud jest právním nástupcem jedné ze stran a poukazuje na § 9 ex. ř. Čs. civilní řád soudní nepřijal ustanovení německého civilního řádu soudního (§ 325), že jest rozhodnutí ve příčině zcizené věci účinné a vykonatelné také proti právnímu nástupci. Podobné ustanovení pro platný civilní řád soudní bylo sice v původním § 428 vládního návrhu, ale permanenční komisí škrtnuto v uvážení, že by tím nebyla úplně upravena obtížná a sporná otázka

hranic právní moci a že by neúplná úprava mohla býti praxí považována za derogaci dosavadnímu panujícimu názoru a mohla by lehce způsobiti velkou škodu. Z toho jest vidno, že zákonodárci nechtěli na tomto místě upravit otázku, pokud rozsudek mezi původními stranami má účinky právní moci a vykonatelnosti proti nabyvateli. To nutno posuzovati podle jiných předpisů. Pokud by tedy závazek nepřešel na nového nabyvatele věci, nebo pokud by to nemohlo býti prokázáno způsobem určeným v § 9 ex. ř., bylo by třeba nové žaloby. Podle toho nestačí v souzeném případě k totožnosti žalovaných stran okolnost, že přešlo vlastnictví pozemkové parcely č. kat. 303 na žalovaného. Mylným jest názor stěžovatelův, že prý nezáleží na tom, zda jsou fysické osoby vlastníků nemovitostí totožné, nýbrž jen na tom, že v obou sporech jsou nemovitosti totožné. Nemovitosti nejsou stranami ve sporech, nýbrž jen jejich vlastníci. I kdyby k tomu došlo — jak stěžovatel míní —, že by si původní žalovaná vymohla pokračování v dřívějším sporu, bylo by nutno rozhodnouti oba spory vedle sebe, protože druhý spor směřuje proti jinému žalovanému.

Čís. 9627.

Pokud železniční správa, propouštějíc zaměstnance, jednala v mezích oprávnění poskytnutých jí restriktivním zákonem ze dne 22. prosince 1924, čís. 286 sb. z. a n. Za platnosti restriktivního zákona pozbyl platnosti § 10, druhý odstavec, stanov pensijního fondu.

(Rozh. ze dne 7. února 1930, Rv I 598/29.)

Žalobce, železniční zaměstnanec, byl dán do trvalé výslužby s odbytným na základě restriktivního zákona. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na československém státu placení zaopatřovacích požitků. Ob a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: První soud bezvadně zjistil, že žalobce byl dán do trvalé výslužby s odbytným na základě restriktivního zákona čís. 286/24, přičemž hleděno u žalobce ve smyslu téhož zákona k tomu, že byl kvalifikován jako notorický nenapravitelný piják, u něhož služební výkon a upotřebitelnost byly mizivé a jenž pro opilství a povrchnost ve službě byl služebně vícekrátě trestán. Tato zjištění odpovídají stavu spisů a odvolací soud bere je za základ i pro rozhodnutí o odvolání. Ježto žalobce, který vykazoval služební dobu jen od 1. listopadu 1918 jako dílenský dělník a členem pensijního fondu byl až od 1. prosince 1919, dnem 30. září 1925 byl dán do trvalé výslužby, činilo jeho členství v pensijním fondu 5 let a 10 měsíců. Při této době členství mohl by činiti nárok na výslužné, kdyby se u něho mohlo použiti ustanovení § 10 čís. 2 stanov pensijního fondu čsl. státních drah, kde se předpokládá, že byl zaměstnanec dán do výslužby pro tělesnou nebo duševní neschopnost ke službě úmyslně nepřivoděnou a kdy doba zakládající nárok na pensi činí pět let. O tento případ tu však nejde, ježto